

باغ تجربه‌ها

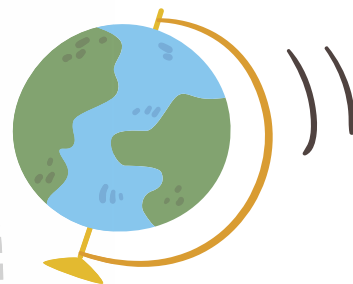
آموزش مجازی خلاق

● دکتر بتول سبزه

● عضو هیئت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان تهران

● اشاره

امروزه در محیط‌های آموزشی و کلاس‌های درس به کودکان فرصت کافی برای خلاقیت داده نمی‌شود؛ به خصوص هنگامی که این آموزش‌ها به صورت الکترونیکی و مجازی ارائه شوند. معمولاً فرصت خلاقیت بیش از پیش کاهش می‌یابد. افراد خلاق بیشتر از دیگران سرگرم‌کننده هستند. آن‌ها غالباً ایده‌ها و روش‌های جدیدی برای انجام کارها ارائه می‌کنند. غالباً مایل به خطر کردن و ریسک‌پذیری هستند و اصولاً بیشتر از دیگران از زندگی خود لذت می‌برند. اگر در حال برگزاری کلاس‌های مجازی هستید یا قصد ایجاد آن را دارید، با این راهکارها می‌توانید محیط مجازی کلاس را برای خود و کودکان‌تان جذاب کنید:

بحث‌های باز و گسترده ایجاد کنید.

تفکر خلاق را به‌عنوان یک مهارت در نظر بگیرید، نه فقط به‌عنوان یک سرگرمی برای شروع درس یا دوره آموزشی. حول موضوع درسی یا مبحث آموزشی خود، بحث‌های متعدد و سؤالات باز، پاسخ طراحی و پیش‌بینی کنید. برای مثال، سؤالاتی که با اگر یا چرا شروع می‌شوند. اگر ... چه می‌شود؟ چرا... است؟ این‌گونه بحث‌ها و سؤالات کودکان را تحریک می‌کنند تا ایده‌های خلاقانه خود را ارائه دهند و هر ایده‌ای خود به برانگیختن ایده‌های جدید دیگر منجر خواهد شد.

روش‌هایی برای گفتن داستان ایجاد کنید.

مهم نیست محتوا و موضوع درس چیست، همیشه مسائل و مباحثی وجود دارند که باید بررسی و حل شوند. از کودکان بخواهید داستانی بسازند که راه‌حل بی‌نظیری برای حل یک مشکل ارائه دهد. این کار نه تنها فکر آن‌ها را درگیر می‌کند، بلکه تمرین خوبی برای مهارت حل مسئله به آن‌ها می‌دهد و در آن هر کودک براساس روش و توان خود به حل مسئله می‌پردازد. در این شیوه، مهارت گفتاری آن‌ها نیز به‌طور قابل ملاحظه‌ای گسترش پیدا می‌کند.

کودکان را در نقش مربی قرار دهید. یک موضوع آموزشی را به چندین واحد یادگیری کوچک‌تر تقسیم کنید.

سپس هر کودک به تنهایی یا به همراه والدین یا یکی از همسالان گروهی را تشکیل دهد و واحد یادگیری تعیین شده را به سایرین ارائه دهد. این ارائه‌ها می‌توانند به‌صورت تصویری، فیلم، نقاشی، یا بحث و گفت‌وگو باشند. آماده‌سازی مباحث و واحدهای یادگیری توسط کودکان، خلاقیت آن‌ها را تحریک و اعتمادبه‌نفس و استقلال آن‌ها را در هنگام ارائه تقویت می‌کند.

اجرای پروژه‌هایی را برنامه‌ریزی کنید.

به کودکان اجازه دهید مراحل و جزئیات انجام پروژه‌ها را تعیین و یادداشت کنند. برای مثال، ممکن است آن‌ها برای انجام پروژه فعالیت‌های مختلفی مانند بازی، داستان و فعالیت‌های هنری گوناگون را پیش‌بینی کنند و انجام دهند.

سناریوهایی را ایجاد کنید تا کودکان بر اساس آن‌ها به حل مسئله بپردازند.

حول یک موضوع یا مبحث، سناریویی ارائه کنید. برای مثال، سناریو می‌تواند حول یک مشکل ارتباطی باشد یا یک موضوع علمی مانند خشک‌شدن یک درخت یا گل. از کودکان بخواهید تا جایی که می‌توانند راه‌حل‌های گوناگون برای حل مشکل ارائه دهند.

به راه‌حل‌های خلاق، منحصربه‌فرد و جدید، امتیاز بیشتری داده شود تا انگیزه برای تفکر خلاق بیشتر شود.

شیوه‌هایی از ارزشیابی را انتخاب کنید که محرک تفکر خلاق و انتقادی باشد.

به‌جای ارزشیابی معمولی و مطرح کردن سؤالات کوتاه‌پاسخ و چندگزینه‌ای، چندین سؤال یا موضوع مرتبط با واحد یادگیری دوره ارائه دهید و کودکان را هدایت کنید به‌تنهایی یا گروهی به شیوه‌های گوناگون مانند قصه‌گویی، وبلاگ‌نویسی، تهیه فیلم و غیره، پاسخ‌ها یا راه‌حل‌های منحصربه‌فردی ارائه دهند.

کودکان را تشویق کنید از طریق بحث‌های آنلاین، ایده‌های خود را به اشتراک بگذارند.

هنگامی که کودکان این امکان را داشته باشند که ایده‌ها، افکار و نظرات خود را با همسالان خود به اشتراک بگذارند، حتی اگر خیلی دور از همدیگر باشند، اتفاقات شگفت‌انگیزی رخ می‌دهد. این مبادله رایگان ایده در طی یک بحث و گفت‌وگوی آنلاین آن‌ها را به خلاقیت بیشتری ترغیب می‌کند؛ طوری که از تجربه دیگران هم درس بگیرند. همچنین آن‌ها فرصت پیدا می‌کنند موضوعات را از دیدگاهی جدید ببینند.

امکان جست‌وجوی صوتی درباره مسائل و موضوعات مطرح‌شده را از وب فراهم کنید.

به دلیل اینکه کودکان خردسال امکان نوشتن ندارند، از سایر امکانات جایگزین از قبیل جست‌وجوی صوتی در وب استفاده کنید و مهارت‌های آن‌ها را برای انجام صحیح و دقیق این موضوع ایجاد کنید.

در هر جلسه از آموزش مجازی، فرصتی برای مشارکت کودکان در نظر بگیرید.

فرقی ندارد موضوع جلسات آموزش الکترونیکی چیست، اما مهم است که کودکان به‌عنوان فراگیرندگان برنامه، منفعل نباشند. آن‌ها باید در کلاس نقشی فعال ایفا کنند. این فعالیت‌ها می‌تواند شامل صحبت کردن، به اشتراک گذاشتن ایده‌ها، ترسیم کردن، نوشتن و ارائه نظر باشد.

هر چند دوره‌های آموزش الکترونیکی نباید خشک و کسل‌کننده باشند، اما بسیاری ضروری است که به نحوی برنامه‌ریزی نماییم تا کودکانمان وابستگی مفرط به استفاده از وسایل الکترونیکی نداشته باشند. به عبارت دیگر همراه با جذابیت و کیفیت‌بخشی به محتواها لازم است مراقب تربیت رسانه‌ای فرزندانمان نیز باشیم.

